

УДК 602.4:615

ТВОРЧИЙ СОЮЗ МОЛОДІ ТА ЗРІЛОСТІ
І. С. ЧЕКМАН¹, Н. О. ГОРЧАКОВА¹, К. Г. ГАРКАВА²

¹Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ

²Національний авіаційний університет, м. Київ

Наука вічна, в ній з'являються з кожним
днем нові і нові завдання.

Д.І.Менделєєв

Сьогодні вимагає від науковців і педагогів використання нових методів та методик, впровадження новітніх технологій, різноманітних підходів для отримання очікуваних результатів. Одним із завдань нашої держави є підвищення наукового і професійного рівня наукових співробітників та педагогів, що працюють у різних галузях народного господарства, в тому числі, в академічній та педагогічній сферах. Багато наукових працівників є творчими, цілісними особистостями, які роблять гідний внесок в науку, виробництво, педагогічну діяльність.

Одним з важливих завдань сучасності є виховання аспірантів та студентів як науковців. Талановита молодь ВНЗ є елітою нашої країни, від якої залежить розвиток біотехнологічної і медичної науки та добробут і здоров'я людей. Формою залучення молоді до дослідницької роботи є створення умов для практичного втілення свіжих, оригінальних ідей молодих науковців; не тільки планове виконання наукових завдань, а також залучення до участі у науково-практичних конференціях державного та міжнародного рівня. Подібна форма роботи вже на етапах підготовки до конференцій сприяє активізації професійного розвитку молодих вчених, об'єднанню їх зусиль для розробки актуальних наукових проблем і вирішення пріоритетних наукових завдань. Для

проведення конференції залучені також досвідчені викладачі та куратори, які підтримують, спрямовують і розвивають наукові ініціативи молодих вчених, орієнтованих на їх кваліфікаційний розвиток, а також сприяють інноваційній діяльності.

У багатьох вузах України, у тому числі в Національному авіаційному університеті та медичному, створені умови для розкриття і розвитку наукового потенціалу студентів і аспірантів, сформовано умови для повного розкриття їх наукового та творчого потенціалу шляхом оволодіння сучасними методами досліджень, методикою і навичками проведення самостійних пошуків, а також сприяють встановленню міжвузівського співробітництва з різними кафедрами вищих навчальних закладів та лабораторіями науково-дослідних інститутів.

22-23 жовтня 2015 року в місті Києві, в Національному авіаційному університеті була проведена III Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 10-річчю кафедри біотехнології Національного авіаційного університету та 175 річчю кафедри фармакології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця «Новітні досягнення біотехнології та нанофармакології». На конференції були представлені секції за 8 напрямками досліджень. На пленарному засіданні була продемонстрована доповідь І.С. Чекмана та Н.О. Горчакової, яка присвячена 175-річчю кафедри фармакології і К.Г. Гаркавої та О.І. Запорожця, яку було присвячено 10-річчю кафедри біотехнології.

Кафедру фармакології було організовано у 1841 році серед перших десяти кафедр університету ім. св. Володимира під назвою «Врачебное веществословие с рецептурой». Першим завідувачем кафедри був професор Козлов М.І., який крім фармакології викладав анатомію, патологію, історію медицини. Він проводив дослідження з загальної фармакології. З 1849 по 1859 роки кафедру очолював професор Беккер, який вивчав фармакологічні властивості солей металів, металоїдів, лугів, кислот. Значний внесок у розвиток фармакології вніс Дибковський В.І., який досліджував отрути, які специфічно діють на серце, заклав основи серцево-судинної фармакології,

написав підручник лекцій з фармакології, що витримав 4 видання. Цікаві роботи з фармакології серцево-судинної системи під впливом водовмісних сполук були виконані на кафедрі фармакології під керівництвом професора Лауденбаха Ю.П.

Нове творче піднесення роботи кафедри було відмічено у 1925 році у зв'язку з обранням завідуючим кафедрою Шкавери Г.Л. Основними науковими проблемами, що розробляли під його керівництвом співробітники кафедри, були фармакологія ендокринних залоз, фармакологія серцево-судинних препаратів, механізм дії ліків і токсинів. У славній плеяді діячів вітчизняної фармакології почесне місце належить визначному фармакологу і токсикологу академіку Черкесу О.І., який завідував кафедрою фармакології з 1949 по 1971 рік. О.І. Черкес та його співробітники продовжували дослідження фармакології серцево-судинних засобів, а також адренергічних сполук. О.І. Черкес був засновником біохімічної фармакології у нашій країні. За його ідеєю були створені та досліджені нові антигіпертензивні засоби – бензогексоній та пірилен, гіпохолестеринемічний препарат – цетаміфен, антидот миш'яка, солей важких металів і серцевих глікозидів – унітол.

З 1972 року кафедру очолив член-кор. НАН і НАМН України, професор І.С. Чекман. Головними напрямками досліджень співробітників кафедри є вирішення широкого кола питань загальної та спеціальної фармакології, а також біохімічної, радіаційної, екологічної, спортивної, фізико-хімічної, квантової та нанофармакології. З метою інтенсифікації наукових досліджень створена разом з Інститутом ім. Патона НАН України наукова лабораторія з нанофармакології. Написані та видані підручники українською, російською, англійською, молдавською, грузинською мовами; монографії з різних напрямків кардіо- та нейрофармакології, нанофармакології. Співробітники кафедри стали співавторами методичних рекомендацій по доклінічному дослідженню серцево-судинних, нейротропних засобів, а також нанопрепаратів. Значну увагу приділяють співробітники кафедри науковій роботі студентів-гуртківців та аспірантів.

Кафедра біотехнології Національного авіаційного університету-молода порівняно з поважним віком кафедри фармакології, але створення її у 2004-2005 роках було зумовлене бурхливим розвитком біотехнології - нового напрямку у науково – практичній діяльності людей. Першим завідувачем кафедри біотехнології була д.т.н., професор Кисла Л. В. З 2008 року кафедру очолює Гаркава К.Г., д.б.н., професор, академік Української академії наук.. Сьогодні кафедра здійснює підготовку фахівців освітньо - кваліфікаційних рівнів “Бакалавр”, “Спеціаліст” та „Магістр” за спеціальностями: «Фармацевтична біотехнологія» і «Екологічна біотехнологія та біоенергетика». Заочна форма навчання проводиться за спеціальністю «Фармацевтична біотехнологія». Перший випуск освітньо-кваліфікаційного рівня бакалаврів відбувся у 2010 році.

Проведення лабораторних робіт з фахових дисциплін проходить у сучасних навчальних лабораторіях з аналітичним обладнанням. На базі кафедри діє науково-навчальний центр «Екобіобезпека», акредитований на право проведення вимірювань показників якості води, ґрунтів та повітря і складається з мікробіологічної, біохімічної, лабораторії, лабораторії проблем гідросфери. Викладання 48 дисциплін на кафедрі здійснюється українською та англійською мовами високо професійними викладачами.

Наукові роботи студентів, аспірантів, молодих вчених та пошукачів пов'язані з проблемами отримання біологічно активних, екологічно безпечних речовин для покращення здоров'я людей, речовин для відновлення природного навколишнього середовища, а також пов'язані з проблемами біоенергетики в усіх сферах життя, включаючи авіацію і космос. За період роботи кафедри захищено 4 кандидатських дисертацій. Кафедра біотехнології активно співпрацює з вищими навчальними закладами близького і далекого зарубіжжя та з підприємствами і закладами медичного, фармацевтичного, харчового, екологічного профілю. Студенти, аспіранти, науковці проходять стажування за кордоном: Словачії, Чехії, Польщі, Канаді, Великобританії, Німеччині, Франції, Перу.

На пленарному засіданні виступили також з доповідями представники Вінницького національного медичного університету – О.О. Яковлева, О.М. Семененко – з доповіддю «Порівняльна ефективність інфузійних розчинів як фармакокоректорів функції нирок при експериментальній опіковій хворобі», Національного фармацевтичного університету (м. Харків) – Л.О. Булига, С.Ю. Штриголь, Я.О. Бутко – на тему «Дослідження впливу гелю, що містить наночастинки срібла та глюкозамін на загоєння ран різної етіології», Буковинського державного медичного університету – О.М. Горошко, І.І. Заморський, В.М. Драчук – на тему «Вплив нанопрепаратів кверцетину і ліпіну на процеси пероксидації ліпідів і білків при експериментальній гострій нирковій недостатності».

На секційних засіданнях були представлені доповіді співробітників Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (А.М. Дорошенка, П.В. Сімонова, І.С. Чекмана, І.В. Ніжинковської, В.П. Нарохи, А.І. Курченка, Ю.А. Бісюка), Львівського національного медичного університету ім. Д.Галицького (Н.Ю. Коропецької, О.Р. Піняжка, Н.І. Гудзь, А.М. Філіпської, Р.С. Коротнюк). Співробітниками кафедри біотехнології Національного авіаційного університету та учасниками конференції були зроблені доповіді з фармацевтичної біотехнології (Герашенко І.І., Гроза Я.С., Окунев О.В., Позур В.К. зі співавторами, Булигіна Т.В., Недялкова Н.А, Варбанець Л.Д., Патица В.П. та ін.), екологічної біотехнології та біоенергетики (Карпенко В.І зі співавторами, Шаманський С.Й., Бойченко С.В.).

Значний інтерес було проявлено до стендової доповіді «Нанотоксикологія – важливий структурний елемент нанофармакології», автори – Д.С. Савченко, Н.О. Горчакова, Н.В. Савченко, О.В. Шумейко, О.В. Клименко – з Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. З кафедри біотехнології Національного авіаційного університету цікава доповідь була Яблонської К.М зі співавторами, Ніколаєвої Н.В. зі співавторами, Гаврилюк О.А. зі співавторами та інші.

Учасникам конференції були надіслані поздоровлення від директора Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України академіка В.С. Підгорського, від Президента Української академії наук академіка О.Ф. Оніпко, Національного університету біоресурсів та природокористування, завідувача кафедри фармакології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова професора М.І. Волощук та професора цієї кафедри Г.І. Степанюка, від завідувача кафедри клінічної фармакології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова професора О.О. Яковлевої, від завідувача кафедри фармакології та лікарської токсикології Національного фармацевтичного університету професора С.Ю. Штриголя, від завідувача кафедри фармакології, патологічної фізіології, клінічної фармакології, клінічної фармації, аптечної технології Київського медичного університету УАНМ професора В.А. Туманова, від завідувача кафедри фармакології та медичної рецептури Запорізького державного медичного університету професора І.Ф. Беленічева, від завідувача кафедри фармакології Буковинського державного медичного університету професора І.І. Заморського, від колективу кафедри фармакології і клінічної фармакології Дніпропетровської медичної академії.

Таким чином, враховуючи світові тенденції розвитку медико-біологічних наук, слід відмітити, що проведення міжнародних науково-практичних конференцій з урахуванням новітніх досягнень медико-біологічних та хімічних наук сприяє об'єднанню творчості спеціалістів різного профілю, віку та напрямків досліджень. Такі заходи будуть сприяти цілеспрямованому пошуку прогресивних медичних, біологічних та хімічних технологій з урахуванням реальних потреб практичної охорони здоров'я та народного господарства.